Gemeente Amsterdam

Participatieplan toekomst horeca Wallengebied

Terrassen met bezoekers aan tafels op een plein in het Wallengebied, met horeca, voetgangers en het Waaggebouw op de achtergrond.

Foto: Edwin van Eis

Wat willen we samen met u gaan doen?

Waar moet het naartoe met de horeca op de Wallen? Met de restaurants, de cafés en de winkels waar je kunt eten en drinken? En de sekstheaters en seksbioscopen?

Als gemeente Amsterdam willen we samen met Amsterdammers een toekomstplan maken voor de horeca op de Wallen. Bewoners, ondernemers en eigenaren van panden in de buurt kunnen zelf een opbouwende rol spelen en het plan helpen maken en realiseren.

In het door het college vastgestelde uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad 2023 is het opstellen van een toekomstplan horeca voor de Wallen als maatregel opgenomen. Uitgangspunt hierbij is: minder zaken die zich op het grote publiek richten, en meer ruimte voor ondernemers die zich richten op bewoners en Amsterdammers.

Dit traject gaat over horeca inclusief de met horeca samenhangende voorzieningen: eetwinkels, winkels met additionele horeca, seksbioscopen, -theaters en -automatenhallen (in het Bestemmingsplan Winkeldiversiteit Centrum aangeduid als ‘nader geregelde gebruiksvormen’); en exclusief coffeeshops en raambordelen.

Het opstellen van het toekomstplan hangt samen met het nieuwe stedelijke horecabeleid, waarin de relatie tussen horeca en omgeving centraal staat. Met een stevig ontwikkeld toekomstplan kunnen we als gemeente onderbouwde maatregelen kiezen en koers houden. Ook op de korte termijn nemen we maatregelen om de leefbaarheid op de Wallen te verbeteren. In 2023 zijn bijvoorbeeld de weekendopeningstijden van de horeca in het kern-Wallengebied beperkt om bewoners meer rust in de nacht te geven. Al langere tijd gelden er in de weekenden beperkingen aan de alcoholverkoop door winkels, cafetaria’s en slijterijen.

Komend jaar kunt u uw ideeën over het toekomstplan kwijt en aan ontwerptafels scenario’s maken voor de horeca in het Wallengebied in 2040. We maken deze scenario’s graag samen met u en andere bewoners, ondernemers, werknemers, vastgoedeigenaren, jongeren en Amsterdammers die zich verbonden voelen met het Wallengebied. In elk scenario staan andere waarden en keuzes centraal. Wat vinden we belangrijk? Wat willen we koesteren? En hoe kan de horeca bijdragen aan een prettig Wallengebied om te wonen, werken en bezoeken?

Daarbij bouwen we voort op inzichten die al eerder zijn gedeeld, bijvoorbeeld in gesprekken en onderzoeken over de leefbaarheid en het horecaaanbod in het gebied. Deze inzichten vormen een vertrekpunt voor dit traject en worden aangevuld met nieuwe perspectieven.

De scenario’s laten verschillende mogelijkheden zien voor de toekomst van de horeca op de Wallen. Ze vormen de basis voor de bestuurlijke keuzes over het toekomstplan. In de winter is een slotbijeenkomst waar alle ideeën, waarden, zorgen, wensen en verschillende scenario’s bij elkaar komen. Iedereen kan daarop reageren. Het bestuur besluit daarna op basis van dat alles wat het toekomstplan is.

We starten het participatietraject met een startbijeenkomst op 3 juni 2026 waarin u zich kunt oriënteren en uw perspectief kunt delen. Verderop in dit plan leest u hoe het traject is opgebouwd.

Dit participatieplan gaat over het gezamenlijk ontwikkelen van een toekomstplan op basis van toekomstscenario’s voor de horeca op de Wallen. Het plan gaat níet over maatregelen op de korte termijn, individuele vergunningen of handhaving. Deze onderwerpen vallen buiten dit traject. Hieronder leest u waarom we dit traject samendoen, wie er kunnen meedoen, hoe u kunt deelnemen en welke invloed uw inbreng heeft.

Waarom doen we dit samen met u?

De toekomst van de horeca in het Wallengebied raakt veel mensen. Bewoners, ondernemers, werknemers en bezoekers ervaren dagelijks wat de horeca betekent voor het gebied. Zij ondervinden wat goed werkt, maar ook wanneer dingen niet goed lopen en spanning geven in het gebied. Zij weten wat zij belangrijk vinden voor de toekomst. Ook kunnen ontwikkelingen in de horeca gevolgen hebben voor de leefbaarheid en het gebruik van het gebied. Daarom vinden we het belangrijk om deze kennis en ervaringen leidend te laten zijn bij het ontwikkelen van toekomstscenario's.

Door dit traject samen te doen, brengen we verschillende perspectieven, belangen en zorgen in beeld. We willen begrijpen hoe mensen de huidige situatie ervaren, wat zij willen koesteren en welke ideeën zij hebben over de ontwikkeling van de horeca richting 2040. Deze inzichten gebruiken we om toekomstscenario's te maken die aansluiten bij wat er leeft in en rond het Wallengebied.

Samenwerken aan deze scenario's draagt bij aan de kwaliteit ervan. Door kennis en ervaringen van verschillende betrokkenen te combineren, ontstaan toekomstbeelden die niet alleen zorgvuldig zijn doordacht, maar ook herkenbaar en voorstelbaar zijn voor de mensen die ermee te maken hebben. Zo vormen de scenario's een stevig en realistisch vertrekpunt voor het toekomstplan voor de horeca op de Wallen.

Wie kunnen er meedoen?

Elke Amsterdammer die betrokken is bij en geïnteresseerd is in het Wallengebied kan meedoen aan dit traject. Het gaat om mensen die er wonen, werken, ondernemen of het gebied op een andere manier gebruiken of zich ermee verbonden voelen. Door verschillende groepen te betrekken, willen we een breed beeld krijgen van wat er leeft en welke perspectieven, belangen en ideeën er zijn over de toekomst van de horeca op de Wallen.

We nodigen in ieder geval de volgende groepen uit om mee te doen:

- Bewoners van het Wallengebied
- Horecaondernemers en werknemers op de Wallen
- Vastgoedeigenaren van horecapanden in het gebied
- Mensen van buurtinitiatieven, culturele organisaties en maatschappelijke instellingen
- Amsterdammers en horecaondernemers uit andere buurten en stadsdelen die interesse hebben in de toekomst van het gebied
- Jongeren

We bouwen voort op inzichten die zijn opgehaald bij bijvoorbeeld de leefbaarheidsenquête, het leefbaarheidspanel en de eerdere focusgroepen. In het leefbaarheidspanel 2026 is het toekomstplan nu ook onderwerp van gesprek. In dit traject bieden wij verschillende manieren om mee te doen, zodat deelname mogelijk is op een manier die past bij verschillende groepen. Zo willen we ruimte geven aan uiteenlopende ervaringen en perspectieven.

Bij dit traject besteden we extra aandacht aan het betrekken van groepen die in participatieprocessen vaak minder goed worden bereikt, zoals jongeren en mensen met een praktische opleiding of een minder sterke band met gemeentelijke processen. We zetten daarom laagdrempelige en toegankelijke werkvormen in en gaan ook actief het gebied in, bijvoorbeeld via popup activiteiten en gesprekken op verschillende plekken in de stad.

Hoe kunt u meedoen en wat is uw invloed?

U kunt op verschillende momenten en op verschillende manieren meedoen aan dit traject. In elke stap vragen we u om mee te denken over de toekomst van de horeca op de Wallen. Uw inbreng gebruiken we om samen toekomstscenario's te ontwikkelen voor 2040. Deze scenario's laten verschillende mogelijke richtingen zien en vormen de basis voor het toekomstplan voor de horeca.

Startbijeenkomst

We starten het traject met een open bijeenkomst in de Zuiderkerk. Tijdens deze bijeenkomst kunt u binnenlopen om uw ideeën, zorgen en wensen te delen over de toekomst van de horeca in het Wallengebied. We gaan met u en andere deelnemers in gesprek over wat u belangrijk vindt, wat u wilt koesteren en waar volgens u veranderingen nodig zijn.

Uw invloed:
Uw inbreng gebruiken we om de belangrijkste thema's, waarden en aandachtspunten te bepalen die een plek krijgen in de toekomstscenario's.

Ontwerptafels: samen werken aan scenario's

Na de startbijeenkomst werken we in ontwerptafels verder aan verschillende toekomstscenario's. Een ontwerptafel is een bijeenkomst waarin u samen met anderen, aan de hand van beelden, verhalen en keuzes, een concreet beeld bouwt hoe de toekomst van de Wallen eruit kan zien. We bespreken hoe verschillende waarden en belangen kunnen samenkomen in een samenhangend toekomstbeeld. In meerdere ontwerptafels die op elkaar volgen komen we gezamenlijk tot verschillende scenario's.

Uw invloed:
U brengt kennis, ervaringen en ideeën in die we samen gebruiken om de scenario's verder uit te werken en te verdiepen. Uw rol is hier vooral ontwerpend, dat betekent dat u meewerkt aan de scenario's en invulling hieraan geeft. U heeft hiervoor geen specifieke kennis of vaardigheden nodig. Wij verwerken de input in de ontwikkeling van de scenario's en lichten toe hoe de inbreng is meegenomen.

Popup activiteiten: meer perspectieven ophalen

We halen breder perspectieven op door middel van laagdrempelige meedenk-momenten, ook wel pop-up activiteiten. Zo kunnen ook mensen meedoen die om verschillende redenen niet bij de bijeenkomsten zijn. De locatie en tijd van deze pop-up activiteiten worden zorgvuldig gekozen en zullen ook buiten het wallengebied plaatsvinden. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan supermarkten en cafés op doordeweekse dagen zodat wij vooral bewoners spreken. We richten ons vooral op Amsterdammers en minder op de bezoekers van het gebied. Tijdens de pop-upactiviteiten kunt u kort reageren op ideeën en scenario's die in ontwikkeling zijn.

Uw invloed:
Met deze reacties toetsen we of de scenario's herkenbaar zijn en of belangrijke perspectieven of aandachtspunten ontbreken. Deze fase is gericht op reageren en aanvullen.

Afronding: terugkoppeling en reflectie

Aan het einde van het traject organiseren we een open slotbijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst presenteren we de uitgewerkte toekomstscenario's. We laten zien wat we met de inbreng uit het traject hebben gedaan en welke keuzes daarin zijn gemaakt.

Uw invloed:
U kunt reageren op de scenario's als geheel en reflecteren op de uitkomsten. We geven inzicht in welke ideeën zijn overgenomen en welke niet, en waarom.

Uw invloed ligt gedurende het hele traject in het meedenken, ontwerpen, adviseren en reageren. Op basis van alle inbreng ontwikkelen we meerdere toekomstscenario's. Het gemeentebestuur neemt na afloop van dit traject een besluit over het toekomstplan, op basis van deze scenario's. De haalbaarheid van het toekomstplan is onder meer afhankelijk van de nieuwe coalitie en de financiële en juridische mogelijkheden van de gewenste maatregelen die horen bij het nieuwe toekomstplan. We houden u tijdens het traject op de hoogte via de projectpagina en zorgen voor duidelijke terugkoppeling.

Wat staat al vast?

In dit traject werken we samen aan toekomstscenario's voor de horeca op de Wallen. Tegelijkertijd zijn er een aantal uitgangspunten en kaders die al vaststaan. Het is belangrijk dat duidelijk is waar u wel en geen invloed op heeft.

In het door het college vastgestelde uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad 2023 is het opstellen van een toekomstplan horeca voor de Wallen als maatregel opgenomen. De formulering in dit bestuurlijk vastgestelde uitvoeringsprogramma is als volgt:

> *"Toekomstplan horeca Wallengebied. Het Wallengebied heeft een enorme aantrekkingskracht op toeristen uit binnen- en buitenland. In de komende jaren zal de toeristische druk nog verder toenemen. De Wallen hoort bij Amsterdam en moet ook voor Amsterdammers blijven. We willen een leefbaarder gebied, met minder eenzijdig horeca- en winkelaanbod. In 2025 werken we aan een toekomstplan voor horeca en de horeca-gerelateerde functies, zoals eetwinkels, seksinrichtingen en sekstheaters. We vragen Amsterdammers om hun visie op horeca in het gebied te geven. Uitgangspunt hierbij is: minder zaken die zich op het grote publiek richten, en meer ruimte voor ondernemers die zich richten op bewoners en Amsterdammers. Het opstellen van het toekomstplan gaat hand in hand met het nieuwe stedelijke horecabeleid waarin de relatie tussen horeca en omgeving centraal staat. Met een stevig ontwikkelde visie, kunnen we onderbouwde maatregelen kiezen en koers houden. Ook op de korte termijn nemen we maatregelen om de leefbaarheid op de Wallen te verbeteren. In 2023 zijn de weekendopeningstijden van de horeca in het kern-Wallengebied beperkt om bewoners meer rust in de nacht te geven. Al langere tijd gelden er in de weekenden beperkingen aan de alcoholverkoop door winkels, cafetaria's en slijterijen. In 2025 zal besloten worden over het vervolg van beide maatregelen. Hierin kijken we ook naar invoeren van maatregelen voor sekstheaters, het uitbreiden van het gebied waar vervroegde sluitingstijden voor horeca gelden en het verder vervroegen van de sluitingstijden terrassen (zoals aangekondigd in raadsbrief 'Maatregelen verordening Toerisme in Balans')."*

Het gemeentebestuur heeft hiermee besloten dat er een toekomstplan komt voor de horeca in het Wallengebied. Dat besluit staat vast. De inhoud van dat toekomstplan wordt voorbereid op basis van de scenario's die we in dit traject samen ontwikkelen.

Het bestuur heeft een aantal uitgangspunten vastgesteld:

- Het Wallengebied blijft een gebied om te wonen. De Wallen hoort bij Amsterdam en moet ook voor Amsterdammers blijven. We willen een leefbaarder gebied, met minder eenzijdig horeca- en winkelaanbod.
- Het uitgangspunt is meer ruimte voor horeca die zich richt op bewoners van het gebied en Amsterdammers, en minder horeca die zich richt op het grote publiek en toeristen.

Dit traject gaat over horeca, eetwinkels, winkels met aanvullende horeca en seksbioscopen, theaters en automatenhallen. Coffeeshops en raambordelen vallen buiten dit traject. Ook liggen er juridische en planologische kaders vast. Zo is in het bestemmingsplan vastgelegd welke functies nu in panden zijn toegestaan. Deze regels zijn niet vrijblijvend: rechten die daaruit voortkomen kunnen niet zomaar worden gewijzigd. Als in de toekomst keuzes worden gemaakt die afwijken van het huidige bestemmingsplan, dan is daarvoor een apart besluitvormingstraject nodig. Dat valt buiten dit participatietraject.

Daarnaast zijn er maatregelen genomen voor de korte termijn, zoals beperkingen in openingstijden in het kernWallengebied. Deze maatregelen maken geen onderdeel uit van dit traject en staan los van de toekomstscenario's voor de langere termijn.

Wat er op de lange termijn precies verandert, ligt nog niet vast. Dat is aan het gemeentebestuur, na afloop van dit traject en op basis van de toekomstscenario's die we samen ontwikkelen.

Wat gebeurt er met uw inbreng en hoe houden we u op de hoogte?

Tijdens dit traject verzamelen we de inbreng van bewoners, ondernemers en andere betrokkenen op verschillende momenten en op verschillende manieren. Alle ideeën, zorgen, ervaringen en suggesties die worden gedeeld, nemen we zorgvuldig mee in de verdere uitwerking van de toekomstscenario's voor de horeca op de Wallen.

We beoordelen de inbreng op samenhang, terugkerende thema's en verschillen in perspectief. De inbreng wordt niet één op één overgenomen, maar gebruikt om keuzes en dilemma's zichtbaar te maken en om verschillende mogelijke richtingen voor de toekomst uit te werken. Zo zorgen we ervoor dat de scenario's een breed en herkenbaar beeld geven van wat er leeft in en rond het Wallengebied.

Tijdens het traject houden we u op de hoogte van de voortgang en de tussenresultaten. Na belangrijke participatiemomenten delen we de resultaten en hoe dit wordt gebruikt in de volgende stap. Dit doen we bijvoorbeeld via de projectpagina en terugkoppeling bij bijeenkomsten.

Aan het einde van het traject laten we zien hoe de inbreng uit het participatieproces is verwerkt in de toekomstscenario's. We maken inzichtelijk welke ideeën en aandachtspunten zijn meegenomen en waar dat niet is gebeurd, en waarom. De toekomstscenario's vormen samen de basis voor het vervolg en voor de besluitvorming door het gemeentebestuur. Hierbij wordt ook dit participatieplan geëvalueerd.

Heeft u vragen of herkent u zich niet in de terugkoppeling, dan kunt u contact opnemen via de projectpagina. Daar vindt u ook actuele informatie over het traject en de contactgegevens.

Vooruitblik

Het participatietraject voor de toekomst van de horeca op de Wallen beslaat een periode van ongeveer een halfjaar. In deze periode werken we samen met bewoners, ondernemers en andere betrokkenen aan toekomstscenario's voor 2040. De planning hieronder geeft een overzicht van de belangrijkste stappen en momenten.

Juni – start van het traject
We starten het traject met een open bijeenkomst in de Zuiderkerk. Tijdens deze bijeenkomst halen we waarden, zorgen en ideeën op over de toekomst van de horeca in het Wallengebied. Deze inbreng vormt het vertrekpunt voor de verdere uitwerking van de scenario's.

Juni tot en met november – werken aan toekomstscenario's
In deze periode werken we met verschillende groepen aan meerdere toekomstscenario's. Dit doen we onder andere samen aan ontwerptafels en op andere participatiemomenten. Tegelijkertijd organiseren we laagdrempelige activiteiten in het gebied en in de stad om aanvullende perspectieven op te halen en de scenario's te toetsen.

November – afronding van het participatietraject
We ronden het participatietraject af met een open slotbijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst presenteren we de uitgewerkte toekomstscenario's en laten we zien hoe de inbreng uit het traject is verwerkt. Iedereen kan op deze toekomstscenario's reageren en een voorkeur aangeven.

Na afloop van het participatietraject worden de toekomstscenario's en de reacties daarop aangeboden aan het gemeentebestuur. Het bestuur besluit vervolgens over het toekomstplan voor de horeca op de Wallen en het vervolg. Eventuele formele procedures of besluitvormingstrajecten die hieruit voortkomen, vinden plaats ná dit participatietraject.

De planning in dit participatieplan is voorlopig. Het kan zijn dat onderdelen van het proces anders lopen dan beschreven. We informeren u hierover via de projectpagina. Daar vindt u ook actuele informatie over het traject, relevante documenten en contactgegevens.